

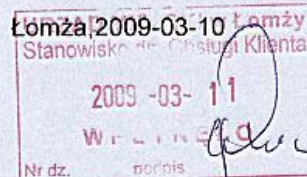
DRUK Nr 505/2

POWIATOWY URZĄD PRACY

ul. Nowogrodzka 1, 18-400 Łomża, skr. poczt. 68,
e-mail: bilo@praca.gov.pl www.pup.lomza.pl
tel. 086 215 80 10, 086 216 28 97, fax 086 216 34 92
REGON: 450708638, NIP: 718-12-19-408

PUP.OK.4120-2/EB/09

Pan
Wiesław Tadeusz Grzymała
Przewodniczący
Rady Miasta Łomża

Uprzejmie przekazuję „Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Powiecie Łomżyńskim i Mieście Łomża za 2008 rok”.

W opracowanym raporcie oceniono sytuację na lokalnym rynku pracy w aspekcie popytu na pracę i podaży zasobów pracy wg zawodów i specjalności.

Raport ma charakter diagnostyczny i informuje o aktualnym zapotrzebowaniu lokalnych pracodawców na określone kwalifikacje, zawody i specjalności. Efektem analizy jest utworzenie rankingu zawodów poszukiwanych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy. Ponieważ jest on pochodną częstotliwości pojawiania się ofert pracy i liczby bezrobotnych w danym zawodzie to korzystanie z niego, w celu planowania np. kierunków kształcenia i szkoleń poza szkolnych, wymaga dużej ostrożności. Szczególny dystans należy zachować do części opisującej zawody deficytowe na lokalnym rynku pracy, których wskaźnik deficytu osiąga wartość MAX.

Wyrażam jednak przekonanie, że mimo zauważonych niedoskonałości metodycznych, załączone opracowanie może stanowić dostatecznie dobrą podstawę do formułowania opinii i wniosków w sprawie struktury i treści kształcenia zawodowego w systemie szkolnym i poza szkolnym. Natomiast dla Powiatowej Rady Zatrudnienia w Łomży dobry instrument w wykonywaniu podstawowego działania ustawowego, czyli opiniowania nowo powstających kierunków kształcenia, zarówno szkolnego jak i szkoleń i przekwalifikowań bezrobotnych finansowanych z Funduszu Pracy.

Z uwagi na dużą objętość wykonanego opracowania przekazuję go w formie elektronicznej. Jednocześnie uprzejmie informuję, że powyższy ranking wykonywany jest dwa razy w roku i zamieszczany jest na stronie urzędu pracy www.pup.lomza.pl.

Z poważaniem

DYREKTOR
POWIATOWEGO URZĘDU PRACY
Wiesław Bielecki
Wiesław Bielecki

POWIATOWY URZĄD PRACY W ŁOMŻY

**RANKING ZAWODÓW
DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH
W POWIECIE ŁOMŻYŃSKIM I MIEŚCIE ŁOMŻA
W 2008 ROKU**

ŁOMŻA, MARZEC 2009 ROK

SPIS TREŚCI RAPORTU

	STR.
I. WSTĘP	3
II. MIASTO ŁOMŻA	5
2.1. ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)	5
2.2. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)	10
2.3. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH	14
III. POWIAT ŁOMŻYŃSKI	20
3.1. ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)	20
3.2. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)	24
3.3. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH	28
IV. WNIOSKI	31

Powiatowy Urząd Pracy w Łomży jest jednostką samorządową a swoim działaniem obejmuje obszar dwóch powiatów: Miasta Łomży – na prawach powiatu grodzkiego i Powiatu Łomżyńskiego.

Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych – część diagnostyczna – za 2008 rok został opracowany oddzielnie dla każdego z powiatów i jest diagnozą sytuacji na lokalnych rynkach pracy.

I. WSTĘP

W 2008 roku na obszarze działania Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży, czyli rynkach pracy w Łomży i Powiecie Łomżyńskim obserwowano zmniejszanie się poziomu bezrobocia aż do miesiąca października włącznie. Tendencja ta jednak nie zmieniła występujących na nich różnicowań. Nadal na lokalnych rynkach pracy występuje wysokie niedopasowanie strukturalne podaży pracy do popytu na nią. Największy wpływ na niekorzystne zmiany w strukturze bezrobocia na lokalnych rynkach pracy miało swobodne przemieszczanie się siły roboczej na rynkach pracy Unii Europejskiej. Wśród osób zarejestrowanych wzrastał odsetek bezrobotnych o niskim poziomie wykształcenia, nie posiadających lub z umiejętnościami zawodowymi nie przystosowanymi do wymagań współczesnego rynku pracy, także nie potrafiących, z przyczyn mentalnych i osobowościowych, skutecznie nabyć umiejętności poszukiwania zatrudnienia. Powiększała się więc populacja bezrobotnych „trudnych” do reaktywacji zawodowej.

W ostatnich dwóch miesiącach 2008 roku dynamicznie zaczęła wzrastać liczebność populacji bezrobotnych, a w konsekwencji wartość stopy bezrobocia. Te niekorzystne zmiany na lokalnych rynkach pracy były m. in. wynikiem coraz wyraźniejszych symptomów spowolnienia gospodarki krajowej, a także powracaniem do urzędu pracy uczestników aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu.

Uzasadnione jest więc dokładne i w dostatecznie długim przedziale czasowym monitorowanie występujących dysproporcji i obserwowanie zmian zachodzących na rodzimym rynku pracy. Prowadzone badania pozwolą Publicznym Służbom Zatrudnienia i instytucjom zajmującym się aktywną polityką rynku pracy na zwiększenie efektywności prowadzonych działań i skuteczne przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym towarzyszącym bezrobociu.

Kolejne opracowanie rankingu zawodów deficytowych i nadwyżkowych oraz wykazujących równowagę powinno stać się narzędziem pomocniczym przy:

- próbie określenia realnego popytu na pracowników w zawodach i specjalnościach, a nie na siłę roboczą w ogóle;
- prognozowaniu zmian na lokalnych rynkach pracy w określonym czasie;
- pracach podjętych na rzecz skorelowania systemu kształcenia zawodowego i szkolenia bezrobotnych z potrzebami gospodarki obu powiatów;
- zwiększaniu skuteczności ekonomicznej środków Funduszu Pracy przeznaczonych na szkolenie lub przekwalifikowanie zawodowe absolwentów szkół generujących bezrobotnych;
- opracowaniu informacji o aktualnym i perspektywicznym zapotrzebowaniu na określone kwalifikacje, zawody i specjalności;
- formułowaniu opinii i wniosków dotyczących zmiany struktury i treści kształcenia zawodowego, jak i, a może przede wszystkim określaniu kierunków szkoleń i przekwalifikowań zawodowych bezrobotnych finansowanych przez urzędy pracy.

Źródłem informacji niezbędnych do prowadzenia monitoringu jest zbiór zawodów i specjalności osób bezrobotnych zarejestrowanych w danym urzędzie pracy oraz zaewidencjonowanych ofert pracy w zadanym przedziale czasowym .

Raport powinien stać się dość ważną płaszczyzną merytorycznej dyskusji dla organów i instytucji zainteresowanych problematyką rynku pracy, w tym w szczególności dla starosty, wojewódzkiego urzędu pracy, dyrektorów szkół ponadgimnazjalnych oraz wybranych instytucji szkoleniowych, a także członków Powiatowej Rady Zatrudnienia w wykonywaniu jednego z podstawowych działań ustawowych, czyli składania wniosków i wydawania opinii w sprawach dotyczących kierunków kształcenia, szkolenia zawodowego oraz zatrudnienia w powiecie.

We wstępie uzasadniono zasadność prowadzenia monitoringu zawodów nadwyżkowych i deficytowych oraz wskazano źródła informacji. W części drugiej wykonano diagnozę sytuacji na badanych rynkach pracy, ze szczególnym uwzględnieniem struktury zawodowej osób poszukujących pracy, a także struktury bezrobocia wg zawodów i grup zawodów. Oddzielnie zanalizowano zaewidencjonowane w badanym czasie oferty pracy. Następnie zaprezentowano ranking zawodów nadwyżkowych i deficytowych występujących na obszarze działania Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży.

Rozważania zakończono wnioskami, które mogą stanowić przyczynek do zwiększenia efektywności działań podejmowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Łomży, władze samorządowe, kuratoria i społecznych partnerów na rzecz pozytywnych zmian na lokalnym rynku pracy.

Aktualne rozmiary zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Powiecie Łomżyńskim i Mieście Łomża oszacowano w oparciu o źródła informacji będące w posiadaniu Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży, zawierające dane o liczbie osób bezrobotnych poszukujących pracy i zgłoszonych wolnych miejscach pracy według zawodów i specjalności:

- ✓ Załącznik 2 do sprawozdania MPiPS – 01 – „Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy. Stan za 2008 rok.
- ✓ Załącznik 3 do sprawozdania MPiPS – 01 – „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności za 2008 rok”,

Do opracowania monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych zastosowano następujące podstawowe mierniki:

1. **Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów k ($W_{n,I}^k$).**

Przyjęto, że zawody o wskaźniku:

$$\begin{aligned} W_{n,I}^k < 0,9 & \text{ to zawody nadwyżkowe,} \\ 0,9 \leq W_{n,I}^k \leq 1,1 & \text{ to zawody zrównoważone} \\ & \text{(wykazujące równowagę na rynku pracy),} \\ W_{n,I}^k > 1,1 & \text{ to zawody deficytowe} \end{aligned}$$

2. **Wskaźnik szansy uzyskania oferty w zawodzie k ($W_{s,I}^k$)**

3. **Wskaźniki struktury bezrobotnych według zawodów (grup zawodów) w 2008 roku (nie wymagają objaśnień).**

4. **Wskaźniki struktury bezrobotnych według PKD w 2008 roku.**
5. **Wskaźniki struktury ofert pracy według zawodów (grup zawodów) w 2008 roku.**
6. **Wskaźniki struktury ofert pracy według PKD w 2008 roku.**

II. MIASTO ŁOMŻA

2.1. ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

W końcu 2008 roku w Mieście Łomża zarejestrowanych było ogółem 2411 bezrobotnych (**Tabela Nr 1**). Z tego 59,1% stanowiły kobiety (1426 osób).

Tabela Nr 1. Bezrobotni w Mieście Łomża w 2008 roku

Stan na koniec okresu

Kategorie bezrobotnych	Liczba bezrobotnych (w osobach)	Struktura bezrobotnych (w odsetkach)
Bezrobotni ogółem	2594	100,0
w tym kobiety	1444	55,7
Bezrobotni absolwenci* ogółem	162	100,0
w tym kobiety	111	68,5
Bezrobotni długotrwale	1205	100,0
w tym kobiety	795	66,0

Źródło: Sprawozdanie o rynku pracy MPiPS-01 za miesiąc grudzień 2008 roku dla Miasta Łomży

* - pod pojęciem bezrobotny absolwent należy rozumieć bezrobotnego w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki

Z miesięcznej informacji o bezrobociu w Polsce w grudniu 2008 roku¹, opublikowanej przez Główny Urząd Statystyczny wynika, że w Łomży udział bezrobotnych kobiet w ogółem było mniej niż w całym kraju. Odsetek bezrobotnych kobiet był bowiem niższy o 0,8 punktu procentowego niż na krajowym rynku pracy (56,5%). W rejestrach urzędu bezrobotne kobiety w dalszym ciągu stanowią ponad połowę wszystkich zarejestrowanych. W porównaniu jednak do analogicznego okresu 2007 roku ich odsetek w ogółem zarejestrowanych na rynku pracy w Łomży zmniejszył się o 4 punkty procentowe.

Pomimo pozytywnych zmian w strukturze wg płci, sytuacja kobiet na miejskim rynku pracy dużo trudniejsza niż bezrobotnych mężczyzn. Jednym z podstawowych powodów tego zjawiska – podobnie, jak w całym kraju – jest charakter bezrobocia wśród kobiet, a mianowicie jego długi czas trwania. O ile udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej populacji osób poszukujących pracy w końcu 2008 roku kształtował się na poziomie 46,4%, to udział długotrwale bezrobotnych kobiet w populacji kobiet poszukujących pracy wynosił 66,0%. Ponadto wśród tej subpopulacji były 283 bezrobotne kobiety, które nie podjęły zatrudnienia po

¹ „Miesięczna informacja o bezrobociu w Polsce w grudniu 2008 roku”, Materiał na konferencję prasową w dniu 29 stycznia 2009 roku, Monitoring rynku pracy, GUS, Departament Pracy i Warunków Życia, www.stat.gov.pl.

urodzeniu dziecka. Grupa ta to prawie 20% wszystkich bezrobotnych kobiet pozostających w ewidencji urzędu na koniec grudnia 2008 roku.

Bezrobotni z miasta stanowili 62,4% wszystkich zarejestrowanych z obszaru działania urzędu pracy w Łomży.

Stopa bezrobocia na rynku pracy w Łomży wynosiła 11,5%² i stanowiła odpowiednio 121,0% średniej wartości stopy krajowej i 117,3% Województwa Podlaskiego.

Na koniec 2008 roku w ewidencji bezrobotnych miasta Łomży zarejestrowanych było 162 bezrobotnych osób w okresie 12 miesięcy od ukończenia nauki, w tym 111 kobiet. Bezrobotni absolwenci stanowili 6,2% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych w mieście. Bezrobotne absolwentki stanowiły 68,5% tej subpopulacji. Może to oznaczać to, że system edukacji w Łomży bardziej sprzyja zatrudnianiu mężczyzn niż kobiet.

Ważną cechą charakteryzującą rynek pracy jest wielkość „napływu” bezrobotnych w danym okresie.

W 2008 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży zgłosiło się 4070 bezrobotnych z terenu miasta, z czego 49,0% stanowiły kobiety.

W tym samym czasie „odpływ” bezrobotnych z ewidencji wyniósł 4411 osób i był większy od „napływu” o 341 osób.

Wskaźnik „napływu” (określony stosunkiem liczby nowo zarejestrowanych bezrobotnych do ogólnej liczby bezrobotnych na koniec 2008 roku) wynosił 156,9%, a „odpływu” – 170,0%. Wysokie wartości wskaźników świadczą o bardzo dużej labilności sytuacji na rynku pracy.

W końcu grudnia 2008 roku w Łomży zarejestrowanych było 1205 bezrobotnych pozostających bez pracy długotrwale, którzy stanowili 46,4% bezrobocia rejestrowanego w mieście. Wśród tej populacji aż 66,0% to bezrobotne kobiety.

Populacja nowo rejestrujących się absolwentów liczyła 624 bezrobotnych i dominowały w niej kobiety (66,0%). Wśród bezrobotnych absolwentów 242 osoby (38,8%) nie posiadały zawodu.

Kwalifikacje zawodowe bezrobotnych z terenu Łomży można przyporządkować do 28 dużych grup zawodowych (kod 2 cyfrowy), 200 grup elementarnych (kod 4 cyfrowy) i 310 grup zawodów i specjalności (kod 6 cyfrowy)³.

Analizę struktury zawodowej osób bezrobotnych wykonano na podstawie źródłowych danych statystycznych Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży i zestawionych w **Tabeli Nr 2**. Uwzględniono tylko te grupy zawodów i specjalności (kod 6 cyfrowy), które w sposób znaczący wpływają na sytuację na lokalnym rynku pracy. Wybrano 51 zawodów i specjalności, które tworzy nie mniej niż 10 osób, a udział każdej z nich, w populacji bezrobotnych **posiadających kwalifikacje**, wynosi nie mniej niż 0,5089.

Uznano, że subpopulacje mniejsze niż 10 osobowe nie mają istotnego wpływu na sytuację na lokalnym rynku pracy.

² Liczba bezrobotnych oraz stopa bezrobocia według województw, podregionów i powiatów, Stan w końcu 2008 roku, GUS, www.stat.gov.pl.

³ „Klasyfikacja zawodów i specjalności”, Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004 roku w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. Nr 265, poz. 2644 z późn. zm.).

Na koniec 2008 roku największą grupę – 629 osób, tj. około 24,2% wszystkich zarejestrowanych w urzędzie, tworzyli bezrobotni nie posiadający żadnych kwalifikacji zawodowych. Strukturę bezrobocia wg elementarnych grup zawodów przeanalizowano więc **tylko dla populacji bezrobotnych posiadających kwalifikacje zawodowe.**

Tylko w 1 zawodzie liczba bezrobotnych przekraczała 100 osób, 2 zawody tworzyły co najmniej 50, a mniej niż 100 bezrobotnych, 19 było subpopulacjami o liczebności większej niż 20, a mniejszej niż 50 osób, 29 liczyło nie mniej niż 10 i nie więcej niż 20 osób. Liczebność pozostałych 259 zawodów, czyli 83,5% wynosiła nie więcej niż 10 bezrobotnych.

Największą grupę stanowią sprzedawcy – 8,8%, która liczy 173 osoby. Już udział kolejnej – asystenta ekonomicznego (zawód szkolny: technik ekonomista) – kształtuje się na poziomie 4,7%, a jej liczebność wynosi tylko 93 osoby. Grupy sprzątaczek, krawców, stolarzy, murarzy mają udział w ogółem bezrobotnych z kwalifikacjami w przedziale 2,0% do 2,8%. Udział pozostałych grup zawodowych jest nie większy niż 1,95%, a ich liczebność nie przekracza 38 osób.

W **Tabeli Nr 2** zamieszczono wybrane do analizy grupy zawodów i uszeregowano je malejąco wg struktury i liczebności.

Tabela Nr 2. Liczba i struktura bezrobotnych w mieście Łomży wg zawodów w 2008 roku
Stan na koniec okresu

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni ogółem	Struktura bezrobotnych w %	Bezrobotni powyżej 12 m-cy-razem	Struktura długotrwale bezrobotnych w %
1.	"522107"	Sprzedawca	173	8,8041	67	11,6725
2.	"341902"	Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista]	93	4,7328	34	5,9233
3.	"241912"	Specjalista do spraw marketingu i handlu [sprzedaży]	55	2,799	11	1,9164
5.	"913207"	Sprzątaczką	48	2,4427	27	4,7038
4.	"743304"	Krawiec	48	2,4427	16	2,7874
6.	"742204"	Stolarz	46	2,341	13	2,2648
7.	"712102"	Murarz	41	2,0865	7	1,2195
9.	"932104"	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	38	1,9338	20	3,4843
8.	"743206"	Tkacz	38	1,9338	19	3,3101
10.	"419101"	Pracownik biurowy [Zawód szkolny: Technik prac biurowych]	36	1,8321	14	2,439
11.	"722204"	Ślusarz	36	1,8321	8	1,3937
12.	"311911"	Technik technologii drewna	33	1,6794	5	0,8711
13.	"222105"	Inżynier rolnictwa	32	1,6285	3	0,5226
14.	"931301"	Robotnik budowlany	28	1,4249	4	0,6969
16.	"741203"	Piekarz	27	1,374	5	0,8711
15.	"247901"	Specjalista administracji publicznej	27	1,374	4	0,6969
17.	"832302"	Kierowca samochodu ciężarowego	26	1,3232	4	0,6969
18.	"311502"	Technik mechanik	25	1,2723	5	0,8711

19.	"514102"	Fryzjer [zawody szkolne: Fryzjer, Technik usług fryzjerskich]	24	1,2214	2	0,3484
20.	"321208"	Technik rolnik	23	1,1705	6	1,0453
21.	"311204"	Technik budownictwa	22	1,1196	7	1,2195
22.	"512201"	Kucharz	21	1,0687	9	1,5679
23.	"723105"	Mechanik samochodów osobowych	20	1,0178	4	0,6969
24.	"321309"	Technik technologii żywności – przetwórstwo mleczarskie	19	0,9669	2	0,3484
25.	"722304"	Tokarz	18	0,916	6	1,0453
27.	"933104"	Robotnik magazynowy	18	0,916	5	0,8711
26.	"741201"	Cukiernik	18	0,916	4	0,6969
28.	"321402"	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	17	0,8651	6	1,0453
31.	"724201"	Elektromonter [elektryk] zakładowy	17	0,8651	6	1,0453
29.	"413103"	Magazynier	17	0,8651	3	0,5226
30.	"723106"	Mechanik pojazdów samochodowych	17	0,8651	0	0
32.	"742207"	Stolarz meblowy	16	0,8142	6	1,0453
33.	"743604"	Szwaczka	16	0,8142	6	1,0453
35.	"244104"	Pedagog	15	0,7634	2	0,3484
34.	"213104"	Inżynier systemów komputerowych	15	0,7634	1	0,1742
36.	"713604"	Monter instalacji wodociagowych i kanalizacyjnych	15	0,7634	0	0
38.	"343201"	Księgowy [samodzielny]	14	0,7125	10	1,7422
37.	"311913"	Technik technologii odzieży	14	0,7125	4	0,6969
41.	"343101"	Pracownik administracyjny [zawód szkolny: Technik administracji]	13	0,6616	7	1,2195
43.	"915202"	Dozorca	13	0,6616	7	1,2195
42.	"723304"	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	13	0,6616	4	0,6969
39.	"241102"	Ekonomista	13	0,6616	2	0,3484
40.	"341501"	Handlowiec [zawód szkolny: Technik handlowiec]	13	0,6616	2	0,3484
46.	"914103"	Robotnik gospodarczy	12	0,6107	6	1,0453
44.	"714101"	Malarz budowlany	12	0,6107	3	0,5226
45.	"724190"	Pozostali elektromechanicy	12	0,6107	1	0,1742
47.	"515902"	Pracownik ochrony mienia i osób [zawód szkolny: Technik ochrony fizycznej osób i mienia]	11	0,5598	4	0,6969
48.	"131901"	Kierownik małego przedsiębiorstwa gdzie indziej niesklasyfikowany	10	0,5089	5	0,8711
49.	"341503"	Przedstawiciel handlowy [przedstawiciel regionalny]	10	0,5089	4	0,6969
50.	"611104"	Rolnik upraw polowych	10	0,5089	4	0,6969
52.	"932103"	Pakowacz	10	0,5089	2	0,3484
51.	"742190"	Pozostali robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni	10	0,5089	1	0,1742
Ogółem			1368	69,6182	407	70,9058

Zródło: Dane statystyczne źródłowe z Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży dla Miasta Łomża na podstawie Załącznika 3 do sprawozdania MPiPS – 01 – „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności za 2008 rok”, obliczenia własne.

Należy również zauważyć, że zawody, w których występuje największe bezrobocie generują też stosunkowo duże populacje osób pozostających bez pracy długotrwale. I tak najwięcej tej kategorii bezrobotnych zarejestrowanych było w zawodzie sprzedawca – 67 osób.

Branże działalności generujące największe populacje bezrobotnych wg stanu na koniec 2008 roku na terenie miasta Łomży wg rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy wg PKD to: przetwórstwo przemysłowe – 635 osób, handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów – 512 osób, budownictwo – 225 osób, działalność usługowa, komunalna, społeczna, indywidualna, pozostała – 182 osoby, działalność nie zidentyfikowana – 137 osób, ochrona zdrowia i opieka społeczna – 95 osób, obsługa nieruchomości, wynajem – 87 osób, administracja publiczna, obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenia zdrowotne – 69 osób, edukacja – 64 osoby. Pozostałe branże generowały mniej niż 50 osób bezrobotnych, a w czterech: rybactwo, górnictwo, gospodarstwa domowe i organizacje i zespoły eksterytorialne nie zanotowano bezrobotnych na terenie miasta Łomża.

W 2008 roku największy napływ bezrobotnych z miasta zanotowano wśród bezrobotnych bez zawodu 1100 osób. Bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych stanowili 27,0% wszystkich nowo zarejestrowanych w tym czasie. Wśród populacji posiadającej zawód największe grupy stanowili: sprzedawcy – 198 osób (6,7% populacji nowo zarejestrowanych posiadających kwalifikacje), specjaliści ds. marketingu i handlu (sprzedaży) – 121 osób (4,1%), asystenci ekonomiczni (zawód szkolny: technik ekonomista) - 112 osób (3,8%), ślusarze – 77 osób (2,6%), stolarze – 73 osoby (2,4%), technicy technologii drewna – 70 (2,4%), technicy mechanicy – 67 osób (2,2%), murarze – 64 (2,2%), inżynierowie rolnictwa – 55 osób (1,8%), specjaliści administracji publicznej, pracownicy biurowi (zawód szkolny: Technik prac biurowych) i krawcy po – 52 osoby (1,8%), kierowcy samochodu ciężarowego – 48 osób (1,6%), fryzjerzy – 47 osób (1,6%), mechanicy pojazdów samochodowych – 46 osób (1,5%), pedagodzy – 43 (1,4%), robotnicy budowlani – 41 osób (1,4%).

W pozostałych zawodach napływ był mniejszy niż 40 osób, a udział tych grup w populacji posiadających zawód nie przekraczał 1,4%.

W zawodach o znaczącym napływie bezrobotnych zanotowano również duże grupy nowo rejestrujących się absolwentów. W omawianym okresie istotny napływ osób w okresie 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki zanotowano w zawodach: specjalista ds. marketingu i handlu – 50 osób (41,3% wszystkich nowo zarejestrowanych w tym zawodzie i aż 13,1% absolwentów posiadających zawód), specjalista ds. administracji publicznej – 26 (odpowiednio 50% i 6,8%), pedagog – 22 osoby (51,2% i 5,8%), socjolog – 17 osób (77,3% i 4,4%), inżynier rolnictwa – 16 absolwentów (29,1% i 4,2%), inżynier systemów komputerowych -15 osób (45,4% i 3,9%), specjalista ochrony środowiska – 13 osób (72,2% i 3,4%), technik technologii żywności – przetwórstwo mleczarskie – 10 osób (25,6% i 2,%).

Największą grupę stanowili absolwenci nie posiadający zawodu – 242 osoby, co stanowiło 38,8% ogólnego napływu tej kategorii bezrobotnych w 2008 roku. Wśród tej subpopulacji są niestety osoby, które uczyły się w szkołach realizujących kształcenie zawodowe. W takich zawodach jak: inżynier technologii żywności, inżynier inżynierii środowiska – instalacje sanitarne, biotechnolog, kosmetolog, fizyk, inżynier geodeta, specjalista żywienia człowieka wszyscy lub prawie wszyscy nowo zarejestrowani, to bezrobotni w okresie 12 miesięcy od ukończenia szkoły. Jednak z uwagi na niewielką liczebność tych populacji – od 2 do 6 osób – nie mają znaczenia dla sytuacji na rynku pracy w mieście.

Wśród zawodów notowanych na rynku pracy w Mieście Łomża są takie, w których bezrobocie dotyka tylko mężczyzn. Należą do nich m.in.: murarz, robotnik budowlany, kierowca samochodu ciężarowego, technik mechanik, mechanik samochodów osobowych, tokarz,

mechanik pojazdów samochodowych, elektromonter (elektryk) zakładowy, monter instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych, mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych, malarz budowlany, robotnik gospodarczy, pracownik ochrony mienia i osób, technik elektronik.

Na rynku pracy w Mieście Łomża występują również grupy zawodowe, w których bezrobocie dotyka przede wszystkim kobiety. Do najbardziej sfeminizowanych grup zawodowych zaliczają się: sprzedawcy, asystent ekonomiczny, sprzątaczką, krawiec, tkacz, robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym, pracownik biurowy, fryzjer, kucharz, technik rolnik, technik technologii żywności – przetwórstwo mleczarskie, technik żywienia i gospodarstwa domowego, szwaczka, pedagog, technik technologii odzieży, księgowy (samodzielny), nauczyciel nauczania początkowego.

Liczebność ogółem wszystkich rozpatrywanych populacji była większa niż 9 osób.

2.2. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

Interpretowanie wniosków wypływających z analizy ofert pracy jest zadaniem dość trudnym, ponieważ do powiatowych urzędów pracy wpływa ich niewystarczająca ilość. Dlatego też w niniejszym opracowaniu przyjęto zasadę, iż wskazane zostaną te kategorie ofert, które nie mają charakteru jednostkowego, ponieważ mogą w ten sposób przyczynić się do bardziej precyzyjnego rozpoznania sytuacji w zakresie zawodów nadwyżkowych i deficytowych.

W omawianym okresie sprawozdawczym do urzędu pracy w Łomży zgłoszono 1656 ofert pracy z miasta. Było to 74,1% wszystkich ofert jakimi dysponował urząd w tym okresie. Oferty pracy subsydiowanej stanowiły 44,3% i było ich 734. Na prace interwencyjne zgłoszono 202 miejsca pracy, a na roboty publiczne 140. Wśród zgłoszonych propozycji miejsc pracy 70 ofert skierowanych było do osób niepełnosprawnych z czego 82,8% czyli 58 było subsydiowanych ze środków PFRON –u.

Tabela Nr 3. Struktura i liczba ofert pracy wg wybranych zawodów w mieście Łomża w 2008 roku

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Oferty pracy zgłoszone w 2008 roku	Struktura ofert zgłoszonych w 2008 roku w %	Liczba bezrobotnych na koniec 2008 roku	Napływ bezrobotnych w 2008 roku ogółem	Szansa na podjęcie pracy 4:6
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	"419101"	Pracownik biurowy [Zawód szkolny: Technik prac biurowych]	162	9,78	36	52	4,5
2.	"522107"	Sprzedawca	149	9	173	198	0,86
3.	"932104"	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	98	5,92	38	24	2,58
4.	"914103"	Robotnik gospodarczy	81	4,89	12	18	6,75
5.	"413103"	Magazynier	48	2,9	17	25	2,82
6.	"832302"	Kierowca samochodu ciężarowego	48	2,9	26	48	1,85
7.	"931301"	Robotnik budowlany	41	2,48	28	41	1,46
8.	"933104"	Robotnik magazynowy	41	2,48	18	19	2,28
9.	"421102"	Kasjer handlowy	36	2,17	1	1	36

10.	"913204"	Pomoc kuchenna	35	2,11	7	11	5
11.	"913207"	Sprzątaczką	30	1,81	48	39	0,62
12.	"343101"	Pracownik administracyjny [zawód szkolny: Technik administracji]	29	1,75	13	10	2,23
13.	"515902"	Pracownik ochrony mienia i osób [zawód szkolny: Technik ochrony fizycznej osób i mienia]	25	1,51	11	12	2,27
14.	"712102"	Murarz	22	1,33	41	64	0,54
15.	"931203"	Robotnik drogowy	21	1,27	9	11	2,33
16.	"346103"	Opiekunka środowiskowa	20	1,21	0	0	MAX
17.	"412104"	Fakturzystka	20	1,21	1	2	20
18.	"341503"	Przedstawiciel handlowy [przedstawiciel regionalny]	18	1,09	10	13	1,8
19.	"512302"	Kelner	15	0,91	7	11	2,14
20.	"514102"	Fryzjer [zawody szkolne: Fryzjer, Technik usług fryzjerskich]	15	0,91	24	47	0,62
21.	"722204"	Ślusarz	15	0,91	36	77	0,42
22.	"741203"	Piekarz	15	0,91	27	50	0,56
23.	"343201"	Księgowy [samodzielny]	14	0,84	14	6	1
24.	"346102"	Opiekun w domu pomocy społecznej	14	0,85	1	1	14
25.	"414104"	Kurier	14	0,85	0	0	MAX
26.	"742204"	Stolarz	14	0,85	46	73	0,3
27.	"932114"	Pomocnik piekarza	14	0,85	1	2	14
28.	"411101"	Sekretarka	13	0,78	2	3	6,5
29.	"723105"	Mechanik samochodów osobowych	13	0,78	20	30	0,65
30.	"724301"	Elektromonter instalacji elektrycznych	13	0,78	3	5	4,33
31.	"933102"	Ładowacz	12	0,72	3	3	4
32.	"233201"	Nauczyciel przedszkola	11	0,66	2	3	5,5
33.	"712301"	Cieśla	11	0,66	2	1	5,5
34.	"721203"	Spawacz ręczny łukiem elektrycznym	11	0,66	2	11	5,5
35.	"123901"	Kierownik wewnętrznej jednostki organizacyjnej gdzie indziej niesklasyfikowany	9	0,54	1	0	9
36.	"513102"	Opiekunka dziecięca	9	0,54	4	5	2,25
37.	"832101"	Kierowca samochodu osobowego	9	0,54	8	19	1,12
38.	"913205"	Pomoc laboratoryjna	9	0,54	0	0	MAX
39.	"224101"	Pielęgniarka	8	0,48	8	13	1
40.	"241912"	Specjalista do spraw marketingu i handlu [sprzedaży]	8	0,48	55	121	0,14
41.	"341102"	Doradca inwestycyjny	8	0,48	0	0	MAX
42.	"512202"	Kucharz małej gastronomii	8	0,48	3	9	2,67
43.	"712201"	Betoniarz	8	0,48	1	1	8
44.	"743304"	Krawiec	8	0,48	48	52	0,17

Ogółem	1222	73,77	807	1131	1,51
--------	------	-------	-----	------	------

Źródło: Dane statystyczne źródłowe z Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży dla Miasta Łomża na podstawie Załącznika 3 do sprawozdania MPiPS – 01 – „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności za 2008 rok”, obliczenia własne.

Analizę zgłoszonych ofert pracy wykonano wg zawodów i specjalności, w myśl, że pracodawcy poszukują pracowników posiadających ściśle określone umiejętności bądź uprawnienia. Wybrano więc 44 zawody, w których zgłoszono najwięcej propozycji pracy, ale nie mniej niż 8 ofert pracy, których udział w ogólnej liczbie nie był mniejszy niż 0,48%. Pozyskane w 2008 roku przez Powiatowy Urząd Pracy w Łomży oferty pracy były tak samo różnorodne jak różnorodne były kwalifikacje bezrobotnych. W omawianym okresie najwięcej ofert pracy zgłoszono w zawodzie pracownik biurowy (zawód szkolny: technik prac biurowych) – 162, sprzedawca – 149, robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym – 98, robotnik gospodarczy – 81, magazynier i kierowca samochodu ciężarowego – po 48, robotnik budowlany i robotnik magazynowy – po 41, kasjer handlowy – 36, pomoc kuchenna – 35, sprzątaczką 30, pracownik administracyjny (zawód szkolny: Technik administracji) – 29, pracownik ochrony mienia i osób (zawód szkolny: Technik ochrony fizycznej osób i mienia) – 25, murarz – 22, robotnik drogowy – 21 oraz opiekunka środowiskowa i fakturzystka – po 20 ofert pracy. Z analizy porównawczej poprzednich, wcześniejszych opracowań wynika, że najwięcej ofert pojawia się w tych samych zawodach na miejskim rynku pracy. Należy również podkreślić, że większość z nich to zapotrzebowanie na pracowników o niższych kwalifikacjach. Występowanie dużej liczby ofert pracy w zawodach: pracownik biurowy i pracownik administracji wiąże się z bardzo dużą ilością staży organizowanych u lokalnych pracodawców. Są to miejsca pracy subsydiowane, które tylko w około 1/3 stają się stałymi miejscami pracy po zakończeniu programu.

Udział tych ofert w ogólnej liczbie pozostających w dyspozycji urzędu kształtował się w granicach 9,78% do 1,21%. W pozostałych zawodach ilość ofert pracy nie przekraczała 19, a ich udział w ogółem pozyskanych propozycji pracy nie przekroczył 1,1%.

Z danych zawartych w **Tabeli Nr 3** wynika, że relatywnie najwięcej ofert pracy pojawiło się na rynku pracy miasta Łomża w zawodach, w których również występowało duże bezrobocie oraz napływ bezrobotnych.

Na koniec 2008 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Łomży, dla bezrobotnych mieszkańców Łomży, było 17 ofert pracy niewykorzystanych dłużej niż 1 miesiąc.

W **Tabeli Nr 3** pokazano również szansę na podjęcie pracy w zawodach, w których pozyskano relatywnie największą ilość ofert pracy. Spośród wybranych zawodów największą szansę (MAX) na podjęcie pracy mieli: opiekunka środowiskowa, doradca inwestycyjny, pomoc laboratoryjna kurier. W tych zawodach były zgłaszane oferty pracy, natomiast nie było bezrobotnych posiadających odpowiednie kwalifikacje.

W zawodach takich jak: kasjer handlowy, fakturzystka, opiekun w domu pomocy społecznej, pomocnik piekarza, kierownik wewnętrznej jednostki organizacyjnej, gdzie indziej nie sklasyfikowany, betoniarz, robotnik gospodarczy, sekretarka, nauczyciel przedszkola, cieśla, spawacz ręczny łukiem elektrycznym, pomoc kuchenna, pracownik biurowy, elektromonter instalacji elektrycznych, ładowacz podaży pracy była wyższa nad popytem, a wartości wskaźnika szansy uzyskania pracy zawierały się w granicach od 4,0 do 36,0.

Pozostałe zawody charakteryzowały się znacznie mniejszymi możliwościami w tym zakresie, a najmniejszą zdecydowanie szansę na zatrudnienie wśród wybranych zawodów mieli: piekarz, murarz, ślusarz, stolarz, krawiec specjalista do spraw marketingu i handlu (sprzedaży), dla których szansa uzyskania zatrudnienia zawierała się w przedziale wartości liczbowych <0,14, 0,56>.

Średnia szansa uzyskania zatrudnienia dla wybranej do analizy grupy zawodów wyniosła 1,51. Należy jednak zauważyć, że nie jest to wynik reprezentatywny dla całej populacji bezrobotnych z Miasta Łomży, ponieważ dotyczy tylko grupy 807 bezrobotnych, czyli około 31% wszystkich zarejestrowanych w końcu 2008 roku.

Tabela Nr 4. Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz ofert pracy w Mieście Łomża w 2008 r.

Sekcja PKD	Bezrobotni zarejestrowani w 2008 roku	Struktura bezrobotnych zarejestrowanych w 2008 roku w %	Oferty pracy zgłoszone w 2008 roku	Struktura ofert pracy zgłoszonych w 2008 roku w %
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	16	0,5118	6	0,3623
Rybactwo	0	0	0	0
Górnictwo	14	0,4479	0	0
Przetwórstwo przemysłowe	846	27,0632	318	19,2029
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	6	0,1919	7	0,4227
Budownictwo	366	11,7083	138	8,3333
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	749	23,9603	377	22,7658
Hotele i restauracje	72	2,3033	62	3,744
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	69	2,2073	61	3,6836
Pośrednictwo finansowe	41	1,3116	66	3,9855
Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	87	2,7831	118	7,1256
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne	120	3,8388	215	12,9831
Edukacja	73	2,3353	57	3,442
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	105	3,3589	108	6,5217
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	306	9,7889	123	7,4275
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	0	0	0	0
Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0	0
Działalność nie zidentyfikowana	256	8,1894	0	0
Ogółem	3126	100	1656	100

Źródło: Źródłowe dane statystyczne z Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży na podstawie sprawozdań MPiPS – 01 o rynku pracy dla Miasta Łomża za kolejne miesiące 2008 roku, obliczenia własne.

Dysproporcje między popytem a podażą pracy występujące na miejskim rynku pracy znajdują również potwierdzenie w analizie porównawczej liczby ofert pracy i liczby bezrobotnych według sekcji PKD (**Tabela Nr 4**). W analizie uwzględniono nowo zarejestrowanych bezrobotnych w 2008 roku oraz oferty pracy zgłoszone w tym samym okresie.

Z danych statystycznych wynika, że na miejskim rynku pracy w Łomży struktura ofert pracy była proporcjonalna do struktury bezrobotnych, czyli z reguły najczęściej pojawiało się ich w tych sekcjach PKD, w których największe były populacje bezrobotnych. Największe rozbieżności pojawiają się w sekcjach: przetwórstwo przemysłowe gdzie udział nowo zarejestrowanych bezrobotnych w „napływie” wynosi 27,1%, a oferty pracy stanowią 19,2% zgłoszonych w tym okresie; budownictwo – odpowiednio 11,7% i 8,3%; pośrednictwo finansowe – 1,3% i 4,0%; obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej – 2,8% i 7,1%; administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne – 3,8% i 13,0%; ochrona zdrowia i pomoc społeczna – 3,4% i 6,5%; górnictwo – 0,4% i 0%; działalność nie zidentyfikowana – 8,2% i 0%. W dwóch ostatnich zarejestrowano bezrobotnych natomiast nie było zgłoszonej ani jednej oferty pracy.

Uzyskane wyniki zależności występujących w zakresie obserwowanego zjawiska, pozwalają na dokonanie tylko bardzo ogólnej klasyfikacji sekcji według relacji pomiędzy liczbą bezrobotnych, a liczbą ofert pracy. Nie popełniając błędów, można wyodrębnić następujące grupy:

- *liczba zarejestrowanych bezrobotnych jest wyższa od liczby ofert pracy, oraz*
- *liczba zarejestrowanych bezrobotnych jest niższa od liczby ofert pracy.*

Zgodnie z tą klasyfikacją pięć sekcji: *wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę; pośrednictwo finansowe; obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej; administracja publiczna i obrona narodowa; ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenia zdrowotne; ochrona zdrowia i pomoc społeczna* mieściły się w grupie drugiej. Natomiast pozostałe sekcje zaliczyć należy do pierwszej grupy, co świadczy o istotnym braku ofert pracy dla bezrobotnych, posiadających często wysokie kwalifikacje i doświadczenie zawodowe. Szczególnego rodzaju niedopasowanie w tej grupie wystąpiło w sekcji *budownictwo, działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała, działalność nie zidentyfikowana*. Należy również zwrócić uwagę, że w 2008 roku liczba sekcji tworzących drugą grupę jest identyczna jak rok wcześniej. Może to być jednym z argumentów uzasadniających stagnację występujących dysproporcji na lokalnym rynku w mieście Łomży między popytem a podażą pracy.

Problemem na miejskim rynku pracy, który wciąż pozostaje do pilnego rozwiązania, jest w dalszym ciągu bardzo duża populacja bezrobotnych pozostających bez zatrudnienia. Miasto i jego mieszkańcy ponoszą z tego powodu istotne straty ekonomiczne i społeczne, wynikające z niewykorzystania kwalifikacji zawodowych bezrobotnych oraz konieczności finansowania działań, przyczyniających się do ich zmiany lub uzupełnienia.

Powyższe rozważania stanowią dostateczne przesłanki do przygotowania rankingu zawodów nadwyżkowych i deficytowych w Mieście Łomża.

ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

Ranking zawodów deficytowych na lokalnym rynku pracy w Mieście Łomży wykonano w oparciu o **Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów k ($W_{n,l}^k$)**.

Przyjęto, że zawody o wskaźniku:

$$W_{n,l}^k < 0,9 \quad - \quad \text{to zawody nadwyżkowe,}$$

$0,9 \leq W_{n,l}^k \leq 1,1$ - to zawody zrównoważone
(wykazujące równowagę na rynku pracy),
 $W_{n,l}^k > 1,1$ - to zawody deficytowe.

Z rankingu zawodów nadwyżkowych i deficytowych wynika, że na rynku pracy w Mieście Łomża w znakomitej większości występują zawody o charakterze nadwyżkowym. Przyczyną jest niska częstotliwość ofert pracy w poszczególnych kategoriach zawodowych. Z obserwacji wynika, że średnio w miesiącu na badanym obszarze w zawodzie zgłaszana jest 1 lub mniej ofert pracy.

Tabela Nr 5. Zawody na rynku pracy w Mieście Łomża, które w 2008 roku charakteryzowały się pojawieniem co najmniej 1 oferty w miesiącu

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2008 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2008 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1.	"419101"	Pracownik biurowy [Zawód szkolny: Technik prac biurowych]	13,5	4,3333	3,1154
2.	"522107"	Sprzedawca	12,4167	16,5	0,7525
3.	"932104"	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	8,1667	2	4,0833
4.	"914103"	Robotnik gospodarczy	6,75	1,5	4,5
5.	"413103"	Magazynier	4	2,0833	1,92
6.	"832302"	Kierowca samochodu ciężarowego	4	4	1
7.	"931301"	Robotnik budowlany	3,4167	3,4167	1
8.	"933104"	Robotnik magazynowy	3,4167	1,5833	2,1579
9.	"421102"	Kasjer handlowy	3	0,0833	36
10.	"913204"	Pomoc kuchenna	2,9167	0,9167	3,1818
11.	"913207"	Sprzątaczką	2,5	3,25	0,7692
12.	"343101"	Pracownik administracyjny [zawód szkolny: Technik administracji]	2,4167	0,8333	2,9
13.	"515902"	Pracownik ochrony mienia i osób [zawód szkolny: Technik ochrony fizycznej osób i mienia]	2,0833	1	2,0833
14.	"712102"	Murarz	1,8333	5,3333	0,3438
15.	"931203"	Robotnik drogowy	1,75	0,9167	1,9091
16.	"346103"	Opiekunka środowiskowa	1,6667	0	MAX
17.	"412104"	Fakturzystka	1,6667	0,1667	10
18.	"341503"	Przedstawiciel handlowy [przedstawiciel regionalny]	1,5	1,0833	1,3846
19.	"512302"	Kelner	1,25	0,9167	1,3636
20.	"514102"	Fryzjer [zawody szkolne: Fryzjer, Technik usług fryzjerskich]	1,25	3,9167	0,3191
21.	"722204"	Ślusarz	1,25	6,4167	0,1948
22.	"741203"	Piekarz	1,25	4,1667	0,3

23.	"343201"	Księgowy [samodzielny]	1,1667	0,5	2,3333
24.	"346102"	Opiekun w domu pomocy społecznej	1,1667	0,0833	14
25.	"414104"	Kurier	1,1667	0	MAX
26.	"742204"	Stolarz	1,1667	6,0833	0,1918
27.	"932114"	Pomocnik piekarza	1,1667	0,1667	7
28.	"411101"	Sekretarka	1,0833	0,25	4,3333
29.	"723105"	Mechanik samochodów osobowych	1,0833	2,5	0,4333
30.	"724301"	Elektromonter instalacji elektrycznych	1,0833	0,4167	2,6
31.	"933102"	Ładowacz	1	0,25	4

Źródło: Źródłowe dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży na podstawie sprawozdań MPIPS – 01 o rynku pracy w Mieście Łomża za kolejne miesiące 2008 roku, obliczenia własne.

Wymienione 31 zawodów to jedynie 10% populacji zawodów i specjalności, w których pojawiają się bezrobotni. W najtrudniejszej sytuacji znajduje się populacja bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych. Średnia miesięczna nadwyżka podaży siły roboczej jest w tej grupie najwyższa i wynosi 91,7. Oznacza to, że dla żadnego bezrobotnego z tej grupy nie było w miesiącu oferty pracy. Pozytywnie jednak należy ocenić fakt, że oferty pracy zgłaszane są w zawodach, charakteryzujących się największym udziałem bezrobotnych (np.: pracownik biurowy, sprzedawca, robotnik budowlany, magazynier, robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym, robotnik magazynowy, przedstawiciel handlowy, pracownik ochrony mienia). Dla niewielkiej grupy zawodów wskaźniki te są porównywalnie najwyższe. Ponieważ relatywnie duży napływ ofert pracy notuje się często w zawodach charakteryzujących się niewielkim bezrobociem w mieście, stąd średnio w miesiącu obserwowanych jest wiele nadwyżek podaży pracy w poszczególnych zawodach. Największe niedopasowania pod względem liczby ofert pracy występują w poniższych kategoriach zawodów: pracownik biurowy (znakomita część ofert pracy to staże subsydiowane środkami Funduszu Pracy) – wskaźnik deficytu zawodu 3,1; robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym – 4,1; robotnik gospodarczy – 4,5; kasjer handlowy – 36; opiekunka środowiskowa – MAX (brak osób o takich kwalifikacjach), kurier – MAX; fakturzystka - 10.

Nadal na miejskim rynku pracy utrzymuje się niekorzystny trend, czyli powtarzanie się kategorii zawodowych, które mając najwyższe wskaźniki średniej miesięcznej liczby ofert pracy, jednocześnie wykazują najwyższą średnią miesięczną nadwyżkę podaży pracy. Długi okres utrzymywania się tej niekorzystnej sytuacji może wskazywać na brak skutecznych narzędzi pozwalających ograniczyć występujące niedopasowania podaży pracy i popytu na nią w poszczególnych kategoriach zawodowych. Jest to kolejny dowód, że w niektórych zawodach niedopasowanie ma charakter strukturalny.

Na lokalnym rynku w Mieście Łomża pozyskano oferty pracy, które sklasyfikowano w 479 zawody i specjalności. Na podstawie wartości wskaźników intensywności nadwyżki zawodów stwierdzono, że w zdecydowanej większości zawodów – 241 (50,3%) występuje wartość „0”, co w praktyce oznacza dużą przewagę osób poszukujących pracy nad możliwościami ich zatrudnienia. W sposób zatem szczególny należałoby potraktować te zawody, w których badany wskaźnik jest nieco większy. Może to bowiem wskazywać na przejściowy charakter niedopasowania podaży i popytu na pracę. Im wartość analizowanego wskaźnika jest bliższa wartości 0,9; tym mniejsze znaczenie danego zawodu, jako nadwyżkowego.

Z 479 sklasyfikowanych zawodów 312, czyli 65,1% to zawody nadwyżkowe, 25 (5,2%) to zawody zrównoważone, a pozostałe 142, czyli 29,6% należą do zawodów deficytowych.

Wśród zawodów nadwyżkowych 241, czyli ponad 77,2% charakteryzuje się zerową wartością wskaźnika intensywności nadwyżki zawodów, 71 wskaźnik nie przekracza wartości 0,9.

Z zestawienia zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Mieście Łomża wynika, takie zawody jak: kucharz małej gastronomii, palacz pieców zwykłych, sprzątaczką, sprzedawca, glazurnik, fizjoterapeuta, specjalista do spraw rachunkowości, ratownik medyczny, telefonistka, gospodarz domu, kierowca operator wózków jezdniowych, pielęgniarka, technik geodeta mogą w relatywnie krótkim okresie stać się zawodami zrównoważonymi. Wartości ich wskaźników nadwyżki mieszczą się w przedziale wartości $<0,6; 0,8889>$. Pozostała większość raczej pozostanie w grupie zawodów nadwyżkowych, bowiem wskaźniki natężenia nadwyżki są bardzo niskie, a często równe zero.

Do zawodów zrównoważonych na terenie Miasta Łomży o wartości wskaźnika równej 1,0 należą: kierownik wewnętrznej jednostki działalności podstawowej w gastronomii, hotelarstwie i turystyce; kierownik małego przedsiębiorstwa w budownictwie, kierownik małego przedsiębiorstwa usług osobistych, porządkowych i pokrewnych, programista, inżynier budownictwa – budownictwo ogólne, redaktor wydawniczy, technik informatyk, operator kamery, inspektor bezpieczeństwa i higieny pracy, zaopatrzeniowiec, listonosz, kosmetyczka, lakiernik samochodowy, spawacz ręczny gazowy, spawacz ręczny łukiem elektrycznym, frezer, mechanik ciągników, monter elektronik – układy elektroniczne automatyki przemysłowej, kierowca samochodu ciężarowego, operator suwnic, salowa, konwojent, robotnik budowlany. Podkreślenia wymaga fakt, że tylko w dwóch z wymienionych zawodów zrównoważonych – robotnik budowlany i kierowca samochodów ciężarowych – średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2008 roku była większa niż 1 i wynosiła odpowiednio: 3,4 i 4,0.

Wśród grup zawodów deficytowych aż 101 zawodów i specjalności ma wartość wskaźnika deficytu MAX. Ponadto. Oznacza to, że urząd pozyskiwał oferty pracy, natomiast nie było bezrobotnych o żądanych kwalifikacjach w tych zawodach. Należy jednak zaznaczyć, że średnia miesięczna ofert w tych zawodach była bardzo niska, co oznacza, że wystarczyło pozyskanie 1 oferty pracy w ciągu roku, by przy braku zarejestrowanych bezrobotnych, wskaźnik deficytu danego zawodu dążył do wartości maksymalnej. Pozostałe 41 posiada wskaźnik intensywności deficytu w przedziale od 1,3 do 36,0.

Poniżej (**Tabela Nr 6 i Nr 7**) zestawiono po 30 zawodów deficytowych i nadwyżkowych występujących na miejskim rynku pracy. W analizie pominięto zawody osiągające wartość wskaźnika deficytu MAX. Natomiast w przypadku zawodów nadwyżkowych wybrano 30 o najmniejszej wartości wskaźnika, ale większej od 0.

Tabela Nr 6. Ranking zawodów deficytowych w Łomży w 2008 roku

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1.	"421102"	Kasjer handlowy	36
2.	"346102"	Opiekun w domu pomocy społecznej	14
3.	"712301"	Cieśla	11

4.	"412104"	Fakturzystka	10
5.	"712201"	Betoniarz	8
6.	"932114"	Pomocnik piekarza	7
7.	"712901"	Konserwator budynków	5
8.	"721403"	Monter konstrukcji stalowych	5
9.	"914103"	Robotnik gospodarczy	4,5
10.	"411101"	Sekretarka	4,3333
11.	"932104"	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	4,0833
12.	"913203"	Pokojowa [w hotelu]	4
13.	"933102"	Ładowacz	4
14.	"233201"	Nauczyciel przedszkola	3,6667
15.	"913204"	Pomoc kuchenna	3,1818
16.	"419101"	Pracownik biurowy [Zawód szkolny: Technik prac biurowych]	3,1154
17.	"241307"	Specjalista do spraw kadr	3
18.	"311101"	Laborant chemiczny	3
19.	"713601"	Monter instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody	3
20.	"724102"	Elektromechanik pojazdów samochodowych	3
21.	"343101"	Pracownik administracyjny [zawód szkolny: Technik administracji]	2,9
22.	"724301"	Elektromonter instalacji elektrycznych	2,6
23.	"232108"	Nauczyciel języka obcego	2,5
24.	"343201"	Księgowy [samodzielny]	2,3333
25.	"933104"	Robotnik magazynowy	2,1579
26.	"515902"	Pracownik ochrony mienia i osób [zawód szkolny: Technik ochrony fizycznej osób i mienia]	2,0833
27.	"235908"	Wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych	2
28.	"346104"	Pracownik socjalny	2
29.	"915206"	Woźny	2
30.	"413103"	Magazynier	1,92

Źródło: Źródłowe dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży na podstawie sprawozdań MPiPS - 01 o rynku pracy w Mieście Łomżą za kolejne miesiące 2008 roku, obliczenia własne.

Tabela Nr 7. Ranking zawodów nadwyżkowych w Łomży w 2008 roku

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1.	"311502"	Technik mechanik	0,0149
2.	"244104"	Pedagog	0,0233
3.	"311204"	Technik budownictwa	0,0294
4.	"241102"	Ekonomista	0,037
5.	"723106"	Mechanik pojazdów samochodowych	0,0435
6.	"932103"	Pakowacz	0,0526
7.	"241912"	Specjalista do spraw marketingu i handlu [sprzedaży]	0,0661
8.	"247901"	Specjalista administracji publicznej	0,0769
9.	"722304"	Tokarz	0,1154

10.	"714101"	Malarz budowlany	0,1176
11.	"321308"	Technik technologii żywności – przetwórstwo mięsne	0,125
12.	"241204"	Specjalista do spraw finansów [analityk finansowy]	0,1429
13.	"743304"	Krawiec	0,1538
14.	"724201"	Elektromonter [elektryk] zakładowy	0,1579
15.	"742204"	Stolarz	0,1918
16.	"722204"	Ślusarz	0,1948
17.	"322404"	Terapeuta zajęciowy	0,2
18.	"724101"	Elektromechanik elektrycznych przyrządów pomiarowych	0,2
19.	"743501"	Krojczy	0,2
20.	"742207"	Stolarz meblowy	0,2083
21.	"322503"	Technik weterynarii	0,2143
22.	"512201"	Kucharz	0,2188
23.	"322401"	Masażysta [zawód szkolny: Technik masażyście]	0,25
24.	"725201"	Monter instalacji i urządzeń telekomunikacyjnych [telemonter]	0,25
25.	"741201"	Cukiernik	0,25
26.	"915202"	Dozorca	0,25
27.	"412102"	Asystent rachunkowości [zawód szkolny: Technik rachunkowości]	0,2857
28.	"514109"	Fryzjer damski	0,2857
29.	"741203"	Piekarz	0,3
30.	"713604"	Monter instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych	0,3043

Źródło: Źródłowe dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży na podstawie sprawozdań MPiPS - 01 o rynku pracy w Mieście Łomża za kolejne miesiące 2008 roku, obliczenia własne.

Struktura zawodów deficytowych i nadwyżkowych zdecydowanie świadczy o zapotrzebowaniu pracodawców działających na rynku pracy w Mieście Łomża na pracowników o konkretnych kwalifikacjach, w większości z wykształceniem zasadniczym zawodowym i średnim zawodowym. Istnieje więc konieczność stosowania różnorodnych działań na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych. Bardzo ważnym byłoby zaspokojenie potrzeb zatrudnieniowych pracodawców w zawodach deficytowych, z drugiej zaś – ograniczenie kształcenia w zawodach nadwyżkowych o tym samym lub podobnym poziomie wykształcenia. Charakter rynku pracy w Mieście Łomży wskazuje na to, iż działania te powinny być bardziej intensywne w tym ostatnim aspekcie dlatego, problem nadwyżek zasobów pracy jest bardzo niekorzystny dla sytuacji gospodarczej miasta.

III. POWIAT ŁOMŻYŃSKI

3.1. ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

W końcu grudnia 2008 roku w Powiecie Łomżyńskim zarejestrowanych było ogółem 1564 bezrobotnych (**Tabela Nr 8**). Z tego 53,9% stanowiły kobiety (843 osoby).

Z informacji Głównego Urzędu Statystycznego o bezrobociu w Polsce w grudniu⁴ 2008 roku, wynika, że na rynku pracy w Powiecie Łomżyńskim udział bezrobotnych kobiet w bezrobociu rejestrowanym był o 2,6 punktu procentowego mniejszy niż w całym kraju. Z porównania tych dwóch danych statystycznych wydaje się, że sytuacja bezrobotnych kobiet w Powiecie Łomżyńskim jest lepsza niż w kraju. Natomiast na pewno kobiety na każdym rynku pozostają w dużo trudniejszej sytuacji niż bezrobotni mężczyźni. Wciąż więc powinna być realizowana stosowna polityka rynku pracy na rzecz wyrównywania szans obu płci na rynku pracy.

Tabela Nr 8. Bezrobotni w Powiecie Łomżyńskim w 2008 roku

Stan w końcu okresu

Kategorie bezrobotnych	Liczba bezrobotnych (w osobach)	Struktura bezrobotnych (w odsetkach)
Bezrobotni ogółem	1564	100,0
w tym kobiety	843	53,9
Bezrobotni absolwenci* ogółem	126	100,0
w tym kobiety	82	65,1
Bezrobotni długotrwale	766	100,0
w tym kobiety	450	58,7

Źródło: Sprawozdanie o rynku pracy MPIPS-01 za miesiąc grudzień 2008 roku dla Powiatu Łomżyńskiego, obliczenia własne.

* - pod pojęciem bezrobotny absolwent należy rozumieć bezrobotnego w okresie do 12 miesięcy od ukończenia nauki

Jednym z podstawowych powodów „gorszego” położenia kobiet na lokalnym rynku pracy – podobnie, jak w całym kraju – jest szczególnie charakter bezrobocia wśród kobiet, a mianowicie jego długi czas trwania. O ile udział długotrwale bezrobotnych w ogólnej populacji osób poszukujących pracy w Powiecie Łomżyńskim w końcu 2008 roku kształtował się na poziomie 49,0%, to udział długotrwale bezrobotnych kobiet w populacji kobiet poszukujących pracy wyniósł 53,4%.

Bezrobotni z powiatu stanowili 37,6% wszystkich zarejestrowanych z obszaru działania urzędu pracy w Łomży.

Stopa bezrobocia na rynku pracy w Powiecie Łomżyńskim wynosiła 8,3%⁵ i stanowiła odpowiednio 87,4% i 84,7% średniej wartości stopy krajowej i Województwa Podlaskiego.

⁴ „Miesięczna informacja o bezrobociu w Polsce w grudniu 2008 roku”, Materiał na konferencję prasową w dniu 29 stycznia 2008 roku, Monitoring rynku pracy, GUS, Departament Pracy i Warunków Życia, www.stat.gov.pl.

⁵ Liczba bezrobotnych oraz stopa bezrobocia według województw, podregionów i powiatów, Stan w końcu grudnia 2008 roku, GUS, www.stat.gov.pl.

W końcu grudnia 2008 roku w ewidencji bezrobotnych Powiatu Łomżyńskiego zarejestrowanych było 126 bezrobotnych osób w okresie 12 miesięcy od ukończenia nauki, w tym 82 kobiety. Subpopulacja ta stanowiła 8,0% wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie. Bezrobotne kobiety stanowiły 65,1% tej subpopulacji.

Charakterystycznym indykatorem sytuacji na rynku pracy jest również wielkość „napływu” nowo rejestrujących się bezrobotnych.

W 2008 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży zgłosiły się 2453 osoby bezrobotne z terenu powiatu, w tym 51,8% (1272 osoby) stanowiły kobiety.

W tym samym czasie „odpływ” bezrobotnych z ewidencji wyniósł 2902 osoby i był większy od „napływu” o 449 osób.

Wskaźnik „napływu” (określony stosunkiem liczby nowo zarejestrowanych bezrobotnych do ogólnej liczby bezrobotnych na koniec grudnia 2008 roku) wynosił 156,8%, a „odpływu” – 185,5%. Bardzo wysokie wartości wskaźników świadczą, że rynek pracy w Powiecie Łomżyńskim jest bardzo nie zrównoważony i występuje na nim niedopasowanie strukturalne między popytem i podażą pracy.

Na koniec 2008 roku w powiecie zarejestrowanych było 766 bezrobotnych pozostających bez pracy długotrwale, którzy stanowili 49,0% bezrobocia rejestrowanego. Wśród tej populacji aż 58,7% to bezrobotne kobiety.

W grupie nowo rejestrujących się bezrobotnych było ponadto 367 absolwentów, wśród których dominowały kobiety (70,8%). Najwięcej absolwentów posiadających kwalifikacje zgłosiło się w zawodach: specjalista ds. marketingu i handlu (sprzedaży) – 21 (w tym 19 kobiet, specjalista administracji publicznej – 17 (16), sprzedawca – 11 (10), technik technologii żywności – 10 (10), asystent ekonomiczny – 9 (8), mechanik pojazdów samochodowych – 8 mężczyzn, socjolog – 6 (5), ekonomista – 6 (4), kucharz małej gastronomii – 6 (3), pielęgniarka – 5 kobiet, filolog – filologia obcojęzyczna – 5 (4), stolarz – 5 mężczyzn. Z wyjątkiem dwóch zawodów: stolarz i mechanik pojazdów samochodowych, w pozostałych grupach większość bezrobotnych to kobiety.

W pozostałych zawodach napłynęło nie więcej niż 4 bezrobotnych absolwentów. Nowo zarejestrowani bezrobotni absolwenci bez kwalifikacji stanowili 45,0% ogółu „napływu” tej kategorii i było ich 165, w tym 117 kobiet.

Wśród „napływających” bezrobotnych 780 osób, czyli 31,8% nie posiadało kwalifikacji.

Kwalifikacje zawodowe bezrobotnych z terenu Powiatu Łomżyńskiego można przyporządkować do 27 dużych grup zawodowych (kod 2 cyfrowy), 148 grup elementarnych (kod 4 cyfrowy) i 225 zawodów i specjalności (kod 6 cyfrowy)⁶.

Analiza struktury zawodowej osób bezrobotnych została przeprowadzona na podstawie danych statystycznych będących w dyspozycji Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży, zestawionych w **Tabeli Nr 9**. Uwzględniono tylko te zawody (kod 6 – cyfrowy), które w sposób znaczący mogą wpływać na sytuację na powiatowym rynku pracy. Wybrano te, których liczebność przekracza 5 osób, a ich udział w ogółem posiadających kwalifikacje jest na poziomie co najmniej 0,5666%.

Do analizy bezrobocia wg grup zawodów wybrano 49 zawodów.

⁶ „Klasyfikacja zawodów i specjalności”, Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004 roku w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. Nr 265, poz. 2644 z późn. zm.).

Na koniec 2008 roku największą grupę – 505 osób, tj. 32,3% wszystkich zarejestrowanych z Powiatu Łomżyńskiego w urzędzie, tworzyli bezrobotni nie posiadający żadnych kwalifikacji zawodowych. Analizę struktury bezrobocia wg zawodów wykonano więc tylko dla populacji bezrobotnych posiadających kwalifikacje zawodowe.

Liczebność tylko jednej grupy przekraczała 50 osób, 9 tworzyło co najmniej 20, a mniej niż 50 bezrobotnych, liczebność 16 grup zawierała się w przedziale 11 - 19 osób. Liczebność pozostałych 199 grup, czyli 88,4% wynosiła nie więcej niż 10 bezrobotnych.

Udział żadnego z wyodrębnionych zawodów w ogólnym bezrobociu rejestrowanego wg zawodów nie przekracza 10%. Świadczy to o bardzo wielkiej różnorodności umiejętności zawodowych bezrobotnych z powiatu. Największą grupę stanowią sprzedawcy – 7,9%, która liczy 84 osoby. Już udział kolejnego zawodu – asystent ekonomiczny (zawód szkolny: Technik ekonomista) kształtuje się na poziomie 3,9% a jego liczebność wynosi 41 osób.

Grupa krawców to 38 bezrobotnych (3,6%), kucharzy – 31 (2,9%). Liczebność grup tkaczy, ślusarzy, techników mechaników, murarzy, specjalistów do spraw marketingu i handlu (sprzedaży), mechaników pojazdów samochodowych kształtuje się na poziomie 20 – 29 bezrobotnych, a ich udział w ogólnym populacji zawiera się w przedziale liczbowym <2,7%; 1,9%>.

Udział pozostałych grup zawodowych nie przekracza poziomu 1,8%.

Wybrane do analizy grupy zawodów zamieszczono w **Tabeli Nr 9** i uszeregowano je malejąco wg struktury i liczebności.

Tabela Nr 9. Liczba i struktura bezrobotnych w Powiecie Łomżyńskim wg grup zawodów w 2008 roku

Stan na koniec okresu

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba bezrobotnych ogółem	Struktura bezrobotnych ogółem w %	Liczba bezrobotnych długotrwale ogółem	Struktura bezrobotnych długotrwale w %
1.	"522107"	Sprzedawca	84	7,932	30	10,4895
2.	"341902"	Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista]	41	3,8716	10	3,4965
3.	"743304"	Krawiec	38	3,5883	13	4,5454
4.	"512201"	Kucharz	31	2,9273	8	2,7972
5.	"743206"	Tkacz	29	2,7384	12	4,1958
6.	"722204"	Ślusarz	28	2,644	6	2,0979
7.	"311502"	Technik mechanik	24	2,2663	5	1,7482
8.	"712102"	Murarz	22	2,0774	7	2,4476
9.	"241912"	Specjalista do spraw marketingu i handlu [sprzedaży]	22	2,0774	3	1,049
10.	"723106"	Mechanik pojazdów samochodowych	20	1,8886	0	0
11.	"611104"	Rolnik upraw polowych	19	1,7941	6	2,0979
12.	"247901"	Specjalista administracji publicznej	19	1,7941	2	0,6993
13.	"742204"	Stolarz	19	1,7941	2	0,6993
14.	"321309"	Technik technologii żywności – przetwórstwo mleczarskie	18	1,6997	1	0,3496

15.	"914103"	Robotnik gospodarczy	17	1,6053	8	2,7972
16.	"613101"	Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej [zawód szkolny: Rolnik]	17	1,6053	7	2,4476
17.	"723105"	Mechanik samochodów osobowych	16	1,5108	7	2,4476
18.	"341501"	Handlowiec [zawód szkolny: Technik handlowiec]	16	1,5108	2	0,6993
19.	"931301"	Robotnik budowlany	14	1,322	4	1,3986
20.	"311911"	Technik technologii drewna	13	1,2276	4	1,3986
21.	"741203"	Piekarz	13	1,2276	2	0,6993
22.	"419101"	Pracownik biurowy [Zawód szkolny: Technik prac biurowych]	12	1,1331	5	1,7482
23.	"311204"	Technik budownictwa	12	1,1331	2	0,6993
24.	"742207"	Stolarz meblowy	12	1,1331	0	0
25.	"723306"	Mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych	11	1,0387	4	1,3986
26.	"321208"	Technik rolnik	11	1,0387	3	1,049
27.	"932104"	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	10	0,9443	6	2,0979
28.	"514102"	Fryzjer [zawody szkolne: Fryzjer, Technik usług fryzjerskich]	10	0,9443	3	1,049
29.	"713604"	Monter instalacji wodociagowych i kanalizacyjnych	10	0,9443	3	1,049
30.	"311913"	Technik technologii odzieży	10	0,9443	1	0,3496
31.	"913207"	Sprzątaczką	10	0,9443	1	0,3496
32.	"714101"	Malarz budowlany	9	0,8498	4	1,3986
33.	"741201"	Cukiernik	9	0,8498	4	1,3986
34.	"222105"	Inżynier rolnictwa	9	0,8498	3	1,049
35.	"512202"	Kucharz małej gastronomii	9	0,8498	3	1,049
36.	"832302"	Kierowca samochodu ciężarowego	9	0,8498	3	1,049
37.	"913204"	Pomoc kuchenna	9	0,8498	2	0,6993
38.	"413103"	Magazynier	7	0,661	4	1,3986
39.	"915202"	Dozorca	7	0,661	3	1,049
40.	"724201"	Elektromonter [elektryk] zakładowy	7	0,661	2	0,6993
41.	"932103"	Pakowacz	7	0,661	1	0,3496
42.	"321402"	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	7	0,661	0	0
43.	"621201"	Ogrodnik terenów zieleni	7	0,661	0	0
44.	"713501"	Monter/składacz okien	7	0,661	0	0
45.	"241102"	Ekonomista	6	0,5666	2	0,6993
46.	"512302"	Kelner	6	0,5666	2	0,6993
47.	"244104"	Pedagog	6	0,5666	0	0
48.	"244204"	Politolog	6	0,5666	0	0
49.	"722304"	Tokarz	6	0,5666	0	0
Ogółem			761	71,8597	200	69,9302

Źródło: Dane statystyczne źródłowe z Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży dla Powiatu Łomżyńskiego na podstawie Załącznika 3 do sprawozdania MPiPS – 01 – „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności za 2008 rok”, obliczenia własne.

Najwięcej bezrobotnych wg stanu na koniec 2008 roku na terenie Powiatu Łomżyńskiego wg rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy, zarejestrowanych było w branżach wg PKD: przetwórstwo przemysłowe – 295 osób, handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego – 216, budownictwo – 132 osoby, administracja publiczna, obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenia zdrowotne – 110 osób, działalność usługowa, komunalna, społeczna, indywidualna, pozostała – 105, działalność nie zidentyfikowana – 82 osoby, hotele i restauracje – 42 osoby, obsługa nieruchomości, wynajem – 34 osoby, rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo – 32 osoby, edukacja – 31, ochrona zdrowia i opieka społeczna – 27 osób. Pozostałe branże generowały mniej niż 20 osób bezrobotnych, a w czterech: rybactwo, górnictwo, gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników oraz organizacje i zespoły eksterytorialne nie zanotowano bezrobotnych na terenie Powiatu Łomżyńskiego.

Wiele grup wg zawodów na powiatowym rynku pracy tworzą przede wszystkim bezrobotni mężczyźni, a udział ich w danym zawodzie jest większy niż 80%. Należą do nich m. in.: technik mechanik, monter instalacji wodociągowo – kanalizacyjnych, monter instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody, mechanik samochodów osobowych, mechanik pojazdów samochodowych, mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych, stolarz meblowy, robotnik budowlany, kierowca samochodu ciężarowego, murarz, malarz budowlany, technik mechanik, stolarz, ślusarz.

Na powiatowym rynku pracy występują również grupy zawodowe, w których bezrobocie dotyka przede wszystkim kobiety. Do najbardziej sfeminizowanych grup zawodowych zaliczają się: sprzedawca, krawiec, asystent ekonomiczny, tkacz, kucharz, specjalista do spraw marketingu i handlu (sprzedaży), specjalista administracji publicznej, technik technologii żywności – przetwórstwo mleczarskie, handlowiec (zawód szkolny: Technik handlowiec), pracownik biurowy (zawód szkolny: Technik prac biurowych), technik technologii odzieży, technik rolnik, fryzjer (zawody szkolne: Fryzjer, Technik usług fryzjerskich), sprzątaczką, kucharz małej gastronomii, kelner, pakowacz.

3.2. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

W 2008 roku do urzędu pracy w Łomży zgłoszono 578 ofert pracy z terenu Powiatu Łomżyńskiego. Było to 25,9% wszystkich ofert jakimi dysponował urząd w tym czasie. Oferty pracy subsydiowanej stanowiły 64,7% i było ich 374. Na prace interwencyjne zgłoszono 100 miejsc pracy, a na roboty publiczne 202. Wśród zgłoszonych propozycji miejsc pracy 5 ofert skierowanych było do osób niepełnosprawnych i wszystkie były subsydiowane ze środków PFRON –u.

Analizę zgłoszonych ofert pracy wykonano wg zawodów, ponieważ pracodawcy poszukują pracowników o określonych umiejętnościach bądź uprawnieniach. Wybrano więc 37 zawodów, w których zgłoszono najwięcej propozycji pracy, ale nie mniej niż 3 oferty pracy. Najwięcej propozycji pracy zarejestrowano w zawodzie robotnik gospodarczy – 184 oferty, które stanowiły 31,8% wszystkich ofert z powiatu łomżyńskiego. W pozostałych zawodach udział ofert nie przekracza 10% ogólnej liczbie ofert pracy zgłoszonych do urzędu. Propozycje pracy są więc tak samo różnorodne jak ilość występujących zawodów i specjalności wśród bezrobotnych z Powiatu Łomżyńskiego. Obok robotnika gospodarczego w 2008 roku najwięcej ofert pracy zgłoszono w zawodach: pracownik biurowy (zawód szkolny: Technik prac biurowych) – 50, robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym – 29, piekarz -20, robotnik

drogowy – 19, sprzedawca – 18, opiekunka dziecięca – 14, cukiernik i sprzątaczką po 13, pracownik administracyjny – 10.

W pozostałych zawodach ilość ofert pracy nie przekraczała 8.

Udział tych ofert w ogólnej liczbie pozostających w dyspozycji urzędu kształtował się w granicach 8,65% do 0,52%. Na podstawie analizy danych zawartych w **Tabeli Nr 10** wynika, że najwięcej ofert pracy pojawiło się na rynku pracy powiatu w zawodach, w których również występowało relatywnie duże bezrobocie oraz napływ bezrobotnych.

Tabela Nr 10. Struktura i liczba ofert pracy wg wybranych zawodów w Powiecie Łomżyńskim w 2008 roku

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Oferty pracy zgłoszone w 2008 roku	Struktura ofert pracy zgłoszonych w 2008 roku w %	Liczba bezrobotnych na koniec 2008 roku	Liczba napływających bezrobotnych w 2008 roku	Szansa na podjęcie pracy 4:6
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	"914103"	Robotnik gospodarczy	184	31,83	17	25	10,82
2.	"419101"	Pracownik biurowy [Zawód szkolny: Technik prac biurowych]	50	8,65	12	16	4,17
3.	"932104"	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	29	5,02	10	14	2,9
4.	"741203"	Piekarz	20	3,46	13	42	1,54
5.	"931203"	Robotnik drogowy	19	3,29	1	5	19
6.	"522107"	Sprzedawca	18	3,11	84	110	0,21
7.	"513102"	Opiekunka dziecięca	14	2,42	1	1	14
8.	"741201"	Cukiernik	13	2,25	9	14	1,44
9.	"913207"	Sprzątaczką	13	2,25	10	19	1,3
10.	"343101"	Pracownik administracyjny [zawód szkolny: Technik administracji]	10	1,73	4	5	2,5
11.	"512301"	Bufetowy [barman]	8	1,38	1	1	8
12.	"348202"	Bibliotekarz	7	1,21	0	1	MAX
13.	"724301"	Elektromonter instalacji elektrycznych	7	1,21	2	0	3,5
14.	"341503"	Przedstawiciel handlowy [przedstawiciel regionalny]	6	1,04	3	6	2
15.	"413103"	Magazynier	6	1,04	7	7	0,86
16.	"522108"	Sprzedawca w stacji paliw	6	1,04	0	2	MAX
17.	"742204"	Stolarz	6	1,04	19	44	0,32
18.	"811102"	Operator koparek i zwałowarek	6	1,04	0	0	MAX
19.	"931301"	Robotnik budowlany	6	1,04	14	15	0,43
20.	"343201"	Księgowy [samodzielny]	5	0,86	1	1	5
21.	"512201"	Kucharz	5	0,86	31	28	0,16
22.	"512302"	Kelner	5	0,86	6	9	0,83

23.	"712102"	Murarz	5	0,86	22	25	0,23
24.	"723105"	Mechanik samochodów osobowych	5	0,86	16	20	0,31
25.	"341501"	Handlowiec [zawód szkolny: Technik handlowiec]	4	0,69	16	16	0,25
26.	"723106"	Mechanik pojazdów samochodowych	4	0,69	20	40	0,2
27.	"832101"	Kierowca samochodu osobowego	4	0,69	2	4	2
28.	"832302"	Kierowca samochodu ciężarowego	4	0,69	9	13	0,44
29.	"913204"	Pomoc kuchenna	4	0,69	9	8	0,44
30.	"222101"	Doradca rolniczy	3	0,52	0	0	MAX
31.	"232111"	Nauczyciel muzyki	3	0,52	0	0	MAX
32.	"232112"	Nauczyciel plastyki	3	0,52	0	1	MAX
33.	"233104"	Nauczyciel języka obcego w szkole podstawowej	3	0,52	0	0	MAX
34.	"511304"	Przewodnik turystyczny terenowy	3	0,52	0	0	MAX
35.	"712401"	Brukarz	3	0,52	0	0	MAX
36.	"723104"	Mechanik samochodów ciężarowych	3	0,52	0	3	MAX
37.	"913302"	Pracznia	3	0,52	1	0	3
Ogółem			497	85,96	340	495	1,46

Źródło: Dane statystyczne źródłowe z Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży dla Powiatu Łomżyńskiego na podstawie Załącznika 3 do sprawozdania MPIPS – 01 – „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności za 2008 rok”, obliczenia własne.

Po raz kolejny należy również zaznaczyć, że liczba ofert pracy zgłoszonych w wielu grupach zawodowych, czy zawodach nie generuje nowych miejsc pracy. W grupach zawodowych takich jak: sprzedawcy, pracownicy obsługi biurowej, pracownicy administracyjni, bibliotekarze i wielu innych zgłaszane oferty pracy dotyczą wielokrotnie tego samego miejsca pracy. W podmiotach działających na lokalnym rynku pracy obserwuje się brak płynności zatrudnieniowej na stanowiskach pracy.

Na koniec 2008 roku Powiatowy Urząd Pracy w Łomży dla bezrobotnych mieszkańców powiatu dysponował 2 ofertami pracy niewykorzystanymi dłużej niż 1 miesiąc.

W **Tabeli Nr 10** pokazano również szansę uzyskania zatrudnienia w zawodach, w których pozyskano największą ilość ofert pracy. Spośród wybranych zawodów największą szansę na podjęcie pracy mieli: bibliotekarz, sprzedawca w stacji paliw, operator koparek i zwałowarek, doradca rolniczy, nauczyciel muzyki, nauczyciel plastyki, nauczyciel języka obcego w szkole podstawowej, przewodnik turystyczny terenowy, mechanik samochodów ciężarowych. W tych kategoriach zawodowych były oferty pracy, natomiast nie było bezrobotnych posiadających odpowiednie kwalifikacje. Dlatego też wartość wskaźnika uzyskania zatrudnienia zmierzała do wartości MAX. Ponieważ ilość ofert zawierała się w przedziale od 3 do 7, może być to informacja przydatna do określania np. kierunków szkoleń osób bezrobotnych na konkretne potrzeby pracodawców.

W wielu zawodach wskaźnik szansy uzyskania zatrudnienia był większy od 1, co oznacza, że ilość ofert pracy była większa niż aktualnie zarejestrowana populacja bezrobotnych w tych zawodach. Dotyczyło to takich zawodów jak: robotnik drogowy, dla którego szansę pozyskania

pracy określono na poziomie 19, opiekunka dziecięca (14), robotnik gospodarczy (10,82), bufetowy (8), księgowy (5), pracownik biurowy (4,17), elektromonter instalacji elektrycznych (3,5), pracznia (3), robotnik w przemyśle przetwórczym (2,9), pracownik administracyjny (2,5), przedstawiciel handlowy i kierowca samochodu osobowego (2), piekarz (1,54), cukiernik (1,44), sprzątacznia (1,3).

Pozostałe zawody charakteryzowały się znacznie mniejszymi możliwościami w tym zakresie, a najmniejszą zdecydowanie szansę na zatrudnienie wśród wybranych zawodów mieli: stolarz, mechanik samochodów osobowych, handlowiec, murarz, sprzedawca, mechanik pojazdów samochodowych, kucharz dla których szansa uzyskania zatrudnienia nie przekraczała wartości 0,32

Średnia szansa uzyskania zatrudnienia dla wybranej do analizy grupy zawodów wyniosła 1,46. Został on wyliczony dla 497 zgłoszonych ofert pracy, czyli 86,0% i porównywalnego odsetka zarejestrowanych osób na koniec roku – 85,9%.

Tabela Nr 11. Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz ofert pracy w Powiecie Łomżyńskim w 2008 r.

Sekcja PKD	Bezrobotni zarejestrowani w 2008 roku	Bezrobotni zarejestrowani w 2008 roku w %	Oferty pracy zgłoszone w 2008 roku	Oferty pracy zgłoszone w 2008 roku w %
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	31	1,7367	2	0,346
Rybnictwo	0	0	0	0
Górnictwo	9	0,5042	0	0
Przetwórstwo przemysłowe	428	23,9776	104	17,9931
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	13	0,7283	4	0,692
Budownictwo	181	10,1401	30	5,1903
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego	318	17,8151	69	11,9377
Hotele i restauracje	51	2,8571	10	1,7301
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	26	1,4566	16	2,7682
Pośrednictwo finansowe	5	0,2801	3	0,519
Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	43	2,409	21	3,6332
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne	280	15,6863	215	37,1973
Edukacja	63	3,5294	52	8,9965
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	42	2,3529	8	1,3841
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	148	8,2913	44	7,6125
Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	0	0	0	0
Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0	0	0
Działalność nie zidentyfikowana	147	8,2353	0	0
Ogółem	1785	100	578	100

Źródło: Źródłowe dane statystyczne z Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży na podstawie sprawozdań MPiPS – 01 o rynku pracy dla Powiatu Łomżyńskiego za kolejne miesiące 2008 roku, obliczenia własne.

W celu oceny sytuacji na powiatowym rynku pracy przeprowadzono analizę porównawczą populacji nowo zarejestrowanych bezrobotnych w 2008 roku oraz ofert pracy zgłoszonych w tym samym okresie. Wywnioskowano, że na powiatowym rynku pracy występują duże dysproporcje między liczbą ofert pracy, a liczbą bezrobotnych (**Tabela Nr 11**).

Z danych statystycznych wynika, że na powiatowym rynku pracy struktura ofert pracy była generalnie proporcjonalna do struktury bezrobotnych, relatywnie najczęściej pojawiało się ich w tych sekcjach PKD, w których największa była populacja bezrobotnych. Istotne rozbieżności pojawiają się w sekcjach: rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo, gdzie udział nowo zarejestrowanych osób w ogółem kształtuje się na poziomie 1,7%, a oferty stanowią 0,3% wszystkich zgłoszonych w tym okresie; górnictwo odpowiednio 0,5% i 0%; przetwórstwo przemysłowe – 24,0% i 18,0%; budownictwo – 10,1% i 5,2%; handel hurtowy i detaliczny – 17,8% i 11,9%; hotele i restauracje – 2,8% i 1,7%; transport, gospodarka magazynowa i łączność – 1,4% i 2,8%; obsługa nieruchomości – 2,4% i 3,6%; administracja publiczna – 15,7% i 37,2%; edukacja – 3,5% i 9,0%; ochrona zdrowia pomoc społeczna – 2,4% i 1,4%; działalność niezidentyfikowana – 8,2% i 0%.

Badanie zależności występujących w zakresie obserwowanego zjawiska, pozwala na dokonanie wyłącznie bardzo ogólnej klasyfikacji sekcji według relacji pomiędzy liczbą bezrobotnych, a liczbą ofert pracy. Nie popełniając błędów, można wyodrębnić następujące grupy:

- *liczba zarejestrowanych bezrobotnych jest wyższa od liczby ofert pracy, oraz*
- *liczba zarejestrowanych bezrobotnych jest niższa od liczby ofert pracy.*

Zgodnie z tą klasyfikacją wszystkie sekcje zaliczyć należy do pierwszej grupy, co świadczy o generalnym braku ofert pracy dla bezrobotnych, posiadających często wysokie kwalifikacje i praktykę zawodową. Jest to bardzo niekorzystny kierunek zmian jaki zaobserwowano na powiatowym rynku pracy. W ostatnim roku zauważono wręcz wyraźną tendencję pogłębiania się dysproporcji między popytem a podażą na pracę.

Pomimo wyraźnego spadku poziomu bezrobocia 2008 roku, na powiatowym rynku pracy w dalszym ciągu pozostaje bez pracy bardzo duża populacja bezrobotnych. Taki stan generuje straty ekonomiczne i społeczne, wynikające z niewykorzystania kwalifikacji zawodowych bezrobotnych oraz konieczności finansowania działań, przyczyniających się do ich zmiany lub uzupełnienia.

Powyższa analiza jest wstępnym przygotowaniem do przeprowadzania badania zawodów nadwyżkowych i deficytowych w Powiecie Łomżyńskim.

ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

Na rynku pracy w Powiecie Łomżyńskim w przeważającej części występują zawody o charakterze nadwyżkowym. Przyczyną tego stanu jest niska częstotliwość ofert pracy w poszczególnych kategoriach zawodowych. Z danych statystycznych wynika, że średnio w miesiącu na badanym obszarze w zawodzie zgłaszana jest 1 oferta pracy lub mniej.

Tabela Nr 12. Zawody na rynku pracy w Powiecie Łomżyńskim, które w 2008 roku charakteryzowały się pojawieniem co najmniej 1 oferty w miesiącu

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2008 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2008 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1.	"914103"	Robotnik gospodarczy	15,3333	2,0833	7,36
2.	"419101"	Pracownik biurowy [Zawód szkolny: Technik prac biurowych]	4,1667	1,3333	3,125
3.	"932104"	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	2,4167	1,1667	2,0714
4.	"741203"	Piekarz	1,6667	3,5	0,4762
5.	"931203"	Robotnik drogowy	1,5833	0,4167	3,8
6.	"522107"	Sprzedawca	1,5	9,1667	0,1636
7.	"513102"	Opiekunka dziecięca	1,1667	0,0833	14
8.	"741201"	Cukiernik	1,0833	1,1667	0,9286
9.	"913207"	Sprzątaczką	1,0833	1,5833	0,6842

Źródło: Źródłowe dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży na podstawie sprawozdań MPiPS – 01 o rynku pracy w Powiecie Łomżyńskim za kolejne miesiące 2008 roku, obliczenia własne.

Tylko w 9 kategoriach zawodowych pojawia się średnio co najmniej 1 oferta pracy miesięcznie na rynku pracy w Powiecie Łomżyńskim. W 93 zawodach pojawiała się średnio mniej niż 1 oferta w miesiącu, natomiast w pozostałych 199, czyli 66,1% na rynku pracy w Powiecie Łomżyńskim nie pojawiała się ani 1 oferta miesięcznie. Najwięcej w ciągu miesiąca rejestruje się bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych, dla których niestety nie ma ofert pracy. Za pozytywny trend należy przyjąć pojawianie się ofert w tych zawodach, w których występuje również relatywnie wysoki napływ bezrobotnych.

Należy również podkreślić, że nie we wszystkich zawodach, w których pojawiają się oferty pracy notuje się napływ osób poszukujących pracy. Wśród nich są takie, w których obserwuje się nadwyżkę podaży pracy nad popytem. W zawodach: operator koparek i zwałowarek, elektromonter instalacji elektrycznych, doradca rolniczy, nauczyciel muzyki, nauczyciel języka obcego w szkole podstawowej, przewodnik turystyczny terenowy, brukarz, czy pracznia pojawiają się oferty pracy, lecz w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży brak jest bezrobotnych posiadających te kwalifikacje. Jednak największe niedopasowania pod względem liczby ofert pracy i bezrobotnych występują w poniższych kategoriach zawodów: opiekunka dziecięca – 14; bufetowy – 8; bibliotekarz – 7; księgowy samodzielny – 5; robotnik gospodarczy – 7,36; robotnik drogowy – 3,8; pracownik biurowy – 5, robotnik drogowy – 4,25 czy robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym – 3,5.

Z analizy wskaźników intensywności nadwyżki na powiatowym rynku pracy wynika, że w zdecydowanej większości grup zawodów (66,1%) występuje wartość „0”, co oznacza dużą przewagę osób poszukujących pracy nad możliwościami ich zatrudnienia. Jest to ewidentna oznaka wysokiej nadwyżki. Dlatego też w sposób szczególny należałoby przyjrzeć się zawodom, w których badany wskaźnik jest nieco większy. Można bowiem przypuszczać, że to niedopasowanie ma charakter przejściowy. Im bliższy więc jest analizowany wskaźnik wartości 0,9, tym mniejsze znaczenie danego zawodu, jako nadwyżkowego.

Tabela Nr 13. Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Powiecie Łomżyńskim w 2008 roku

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1.	"513102"	Opiekunka dziecięca	14
2.	"512301"	Bufetowy [barman]	8
3.	"914103"	Robotnik gospodarczy	7,36
4.	"348202"	Bibliotekarz	7
5.	"343201"	Księgowy [samodzielny]	5
6.	"931203"	Robotnik drogowy	3,8
7.	"419101"	Pracownik biurowy [Zawód szkolny: Technik prac biurowych]	3,125
8.	"232112"	Nauczyciel plastyki	3
9.	"522108"	Sprzedawca w stacji paliw	3
10.	"932104"	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	2,0714
11.	"322601"	Technik farmaceutyczny	2
12.	"343101"	Pracownik administracyjny [zawód szkolny: Technik administracji]	2
13.	"346104"	Pracownik socjalny	2
14.	"413103"	Magazynier	0,8571
15.	"913207"	Sprzątaczką	0,6842
16.	"713302"	Tynkarz	0,6667
17.	"713601"	Monter instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody	0,6667
18.	"512302"	Kelner	0,5556
19.	"122901"	Kierownik wewnętrznej jednostki działalności podstawowej gdzie indziej niesklasyfikowany	0,5
20.	"235907"	Pedagog szkolny	0,5
21.	"913204"	Pomoc kuchenna	0,5
22.	"741203"	Piekarz	0,4762
23.	"931301"	Robotnik budowlany	0,4
24.	"832302"	Kierowca samochodu ciężarowego	0,3077
25.	"242990"	Pozostali prawnicy gdzie indziej niesklasyfikowani	0,25
26.	"341501"	Handlowiec [zawód szkolny: Technik handlowiec]	0,25
27.	"412104"	Fakturzystka	0,25
28.	"723105"	Mechanik samochodów osobowych	0,25
29.	"712102"	Murarz	0,2
30.	"512201"	Kucharz	0,1786
31.	"522107"	Sprzedawca	0,1636
32.	"915202"	Dozorca	0,1429
33.	"742204"	Stolarz	0,1364
34.	"742207"	Stolarz meblowy	0,1111
35.	"932103"	Pakowacz	0,1111
36.	"723106"	Mechanik pojazdów samochodowych	0,1
37.	"722204"	Ślusarz	0,0556
38.	"311911"	Technik technologii drewna	0,0385
39.	"241912"	Specjalista do spraw marketingu i handlu [sprzedaży]	0,0377
40.	"743304"	Krawiec	0,0278
41.	"247901"	Specjalista administracji publicznej	0,0263

Źródło: Źródłowe dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży na podstawie sprawozdań MPiPS - 01 o rynku pracy w Powiecie Łomżyńskim za kolejne miesiące 2008 roku, obliczenia własne.

Z 301 sklasyfikowanych grup zawodów, w których pojawiają się oferty pracy 227, czyli 75,4% to zawody nadwyżkowe, 10 (3,3%) to zawody zrównoważone, a pozostałe 64 czyli 21,3% należą do zawodów deficytowych.

Wśród zawodów nadwyżkowych 199, czyli ponad 87,7% charakteryzuje się zerową wartością wskaźnika intensywności nadwyżki zawodów, a wskaźnik 28 pozostałych jest mniejszy od wartości 0,9.

Z przedstawionych powyżej danych statystycznych jednoznacznie wynika, że niewiele zawodów na powiatowym rynku pracy, w najbliższej przyszłości, ma szansę na stanie się zawodami zrównoważonymi. Do tej grupy można zaliczyć: magazynier – 0,86; sprzątaczkę – 0,68; tynkarz i monter instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody – po 0,67; kelner – 0,56.

Pozostałe będą raczej zawodami nadwyżkowymi, bowiem wskaźniki natężenia nadwyżki są bardzo niskie, a często równe zeru.

Do grup zawodów zrównoważonych na terenie Powiatu Łomżyńskiego o wartości wskaźnika równej bądź bliskiej 1,0 należą: biolog, nauczyciel historii, specjalista pracy socjalnej, przedstawiciel handlowy (przedstawiciel regionalny), sekretarka, recepcjonista, mechanik samochodów ciężarowych, operator urządzeń wytwórczych mieszanek betonowych, kierowca samochodu osobowego, cukiernik.

Wśród grup zawodów deficytowych 13 posiada wskaźnik intensywności deficytu w przedziale od 2 do 14 a u pozostałych 51 wskaźnik osiąga wartość MAX.

IV. WNIOSKI

1. Monitorowanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych usprawnia przepływ użytecznych informacji między sferą rynku pracy a sferą kształcenia zawodowego.
2. Na terenie działania urzędu pracy w Łomży, system edukacji bardziej sprzyja zatrudnianiu mężczyzn niż kobiet. Działaniem niezbędnym jest konieczność dopasowania struktury kształcenia do potrzeb rynku pracy w zawodach, w których znaczącą większość stanowią kobiety.
3. Na lokalnym rynku pracy następujące przyczyny najprawdopodobniej wpływają na utrzymującą się przewagę kobiet, w grupie bezrobotnych w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki:
 - kobiety, w porównaniu do mężczyzn, częściej dążą do podjęcia pracy w zawodzie wyuczonym;
 - możliwe jest także występowanie niższej aktywności w poszukiwaniu pracy wśród kobiet w porównaniu do mężczyzn;
 - czynniki osobowościowe, oraz niezrozumienie zasad kształcenia ustawicznego, umożliwiającego elastyczne dostosowywanie się do potrzeb zgłaszanych przez pracodawców;
 - prawie na pewno mniejsza aktywność kobiet wiejskich w poszukiwaniu pracy w porównaniu do mężczyzn;
 - czynniki osobowościowe, kulturowe, funkcja społeczna kobiety w rodzinie;
 - niedostateczna promocja aktywnej postawy na rynku pracy oraz niedostosowany system kształcenia do wymagań pracodawców.

4. Bardzo duże zróżnicowanie w rodzaju działalności podmiotów gospodarczych oraz brak w gospodarce sektora wiodącego na terenie miasta i w okolicy sankcjonują występowanie kilkuset grup zawodów i specjalności na lokalnym rynku pracy na obszarze działania urzędu.
5. Ranking zawodów nadwyżkowych i deficytowych wydaje się być użytecznym narzędziem dla władz oświatowych w rozważeniu potrzeby korekty poziomu struktury i treści kształcenia zawodowego, szczególnie w aspekcie dużego „napływu” absolwentów nie posiadających kwalifikacji zawodowych (brak zdanego egzaminu dyplomowego) mimo ukończenia szkół kształcących w zawodzie,
6. Informacja o zawodach na lokalnym rynku jest niezwykle ważna, choć pełni funkcję pomocniczą, w procesie podejmowania przez władze oświatowe decyzji o kontynuacji kształcenia w obecnych rozmiarach w zawodach wysoce nadwyżkowych. Instytucje podejmujące takie decyzje, w warunkach istnienia takiego systemu, robią to świadomie i ponoszą za nie pełną odpowiedzialność.
7. W dłuższej perspektywie czasu, obserwacja zmian w zawodach nadwyżkowych, może zapobiegać „kształceniu dla bezrobocia” przez system szkolnictwa zawodowego.
8. Permanentne występowanie w tych samych zawodach dużych grup poszukujących pracy, obecnie świadczy zarówno o dużej płynności pracowniczej oraz niedostosowaniu umiejętności do oczekiwań pracodawców, ale jest również skutkiem swobodnego przepływu zasobów przy na rynkach Unii Europejskiej.
9. Bardzo duży odsetek zgłoszonych ofert nie jest wynikiem powstawania nowych miejsc pracy. W zawodach takich jak: sprzedawca, pracownik obsługi biurowej (staże), pracownik administracyjny (staże), kierowca, stolarz i wielu innych zgłaszane oferty pracy dotyczą wielokrotnie tego samego stałego miejsca pracy lub zatrudnienia subsydiowanego, okresowego. W podmiotach działających na rynku pracy w Łomży obserwuje się bardzo dużą płynność zatrudnieniową.
10. Duża liczba zawodów nadwyżkowych i perspektywa niewielkiej zmiany w tym względzie oznacza konieczność podejmowania działań umożliwiających przekwalifikowanie osób bezrobotnych zgodnie z aktualnymi potrzebami lokalnego rynku pracy. W wielu przypadkach należałoby również przyrzeć się strukturze systemu edukacyjnego, aby nie nasilało się zjawisko „kształcenia dla bezrobocia”.
11. Na lokalnych rynkach pracy zaobserwowano powtarzanie się kategorii zawodowych, które mając najwyższe wskaźniki średniej miesięcznej liczby ofert pracy, jednocześnie wykazują najwyższą średnią miesięczną nadwyżkę podaży pracy. Ten trend utrzymuje się od długiego czasu. Może to świadczyć o niedostatecznej skuteczności stosowanych narzędzi pozwalających ograniczyć występujące niedopasowania podaży pracy i popytu na nią w poszczególnych kategoriach zawodowych. Jest to dowód na to, że niedopasowanie to ma charakter strukturalny.
12. Duża ilość zawodów nadwyżkowych oznacza konieczność podejmowania działań wspierających gminy wiejskie w podejmowaniu inicjatyw na rzecz rozwoju edukacyjnego, podnoszenia poziomu wykształcenia i kwalifikacji oraz rozwoju usług edukacyjnych na tych obszarach. Wydaje się, że dobrym rozwiązaniem byłyby działania informacyjno – promocyjne i szkoleniowe, które miałyby szansę przyczynić się do podniesienia świadomości społecznej mieszkańców terenów wiejskich szczególnie w zakresie korzyści wynikających z ustawicznego szkolenia się, podnoszenia i rozwijania już posiadanych kwalifikacji, a także nabywania nowych.
13. Na lokalnych rynkach pracy obserwuje się największe zapotrzebowanie na pracowników o niższych kwalifikacjach. Istnieje więc konieczność stosowania zróżnicowanych

sposobów postępowania w działaniach wspomagających aktywność zawodową osób poszukujących pracy. Z jednej strony bowiem konieczne jest zaspokojenie potrzeb zatrudnieniowych pracodawców w zawodach deficytowych, z drugiej zaś – ograniczenie kształcenia w zawodach nadwyżkowych o tym samym lub podobnym poziomie wykształcenia. Badany rynek pracy wskazuje, iż działania te powinny być bardziej intensywne w tym ostatnim aspekcie dlatego, że nadwyżka zasobów pracy jest bardzo uciążliwym problemem społecznym.

14. Monitoring zawodów deficytowych stanowić może jedno z kryteriów projektowania kursów szkoleniowych dla bezrobotnych przez Powiatowy Urząd Pracy w Łomży.
15. Ranking zawodów nadwyżkowych i deficytowych na lokalnym rynku pracy sankcjonuje kształcenie zawodowe bezrobotnych na konkretne potrzeby pracodawców.
16. Regularny monitoring zawodów nadwyżkowych i deficytowych powinien prowadzić do zwiększania efektywności organizowanych szkoleń i przekwalifikowań zawodowych bezrobotnych, wykorzystania środków Funduszu Pracy, a także minimalizować frustracje bezrobotnych, którzy po przeszkoleniu (zazwyczaj grupowym) nie uzyskują pracy.
17. Ranking zawodów nadwyżkowych i deficytowych powinien stanowić ważną płaszczyznę dyskusji dla członków Powiatowej Rady Zatrudnienia w Łomży w opiniowaniu kierunków kształcenia, zgłaszanych przez dyrektorów szkół ponadgimnazjalnych z terenu Miasta Łomży i Powiatu Łomżyńskiego.
18. Koniecznym wydaje się podjęcie działań na rzecz zniwelowania dużego niedopasowania struktury podaży pracy do popytu na nią, na obszarze działania Powiatowego Urzędu Pracy w Łomży, poprzez podjęcie działań informacyjno – promocyjnych i szkoleniowych podnoszących świadomość społeczności bezrobotnych w zakresie korzyści płynących z podnoszenia poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych.
19. Ranking zawodów nadwyżkowych i deficytowych powinien być jednym z argumentów na rzecz rozwoju edukacyjnego i usług edukacyjnych – szkolnych i poza szkolnych – na obszarze działania Urzędu Pracy w Łomży.